

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 3 fl. (6 coroane).

Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).

Pentru România 15 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Țerănime decăzută.

Am scris în numărul trecut al foii noastre despre procesul fără seamăn al țeranilor otrăvitori din H. Mezó Vá-árhely. Îi zicem fără seamăn, căci o bandă de otrăvitori așa de bine organizată, care se-și îndeplinească ticăloasa meserie cu o așa calculație, încă nu s'a mai pomenit de când e lumea.

Sunt două săptămâni trecute, de când s'a început pertractarea la tribunal cu acești păcătoși. În cursul pertractărilor s'au descoperit lucruri, cari pe lângă cele știute până acum, te pun în uimire și te umplu de groază. La început cei șapte acușați ziceau, că sunt nevinovați, dar' încurcați cu întrebările și dovediți cu martorii, recunosc păcatul, se desvîlesc unii pe alții, ba mai destăinuiesc crime nouă, așa că se fac arestări de nou și se desgroapă alți morți. Și acum ese la iveală grozăvenia. Au trebuit să se desgroape oameni omorâți cu otravă acum 12—13 ani, așa dar' otrăvirile se fac de zeci de ani, nedescoperite și nepedepsite.

Aceasta este, care te îngrozește, ear' alta s'elbătăcia și lipsa de ori-ce simț omenesc, cu care acești neoameni își se-virșeau crimele. Unde s'a mai pomenit, ca un om se-și otrăvească tata, mamă, copii și nevastă, urmându-și această meserie de omoritor ani de-a rîndul, fără muștrarea conștiinței. Apoi mamă ca la acest neam de oameni unde afli, se-și otrăvească bărbatul și patru copilași nevinovați, fără să se teamă de mânia ceriului. Și așa mai departe, sora otrăvește pe soră, stăpânul pe servitoare, un șir nesfârșit de păcate și nelegiuiri.

Și pentru-ce se fac toate aceste? Pentru bani. ca după moartea celor otrăviți, otrăvitorii se-și scoată banii, pe cari 'și-au asigurat jertfele și apoi se ducă zile dalbe. Adecă și pricina care-i îndeamnă la crimă este josnică. Otrăvitorii calcă în picioare cele mai gingașe simțuri ale inimii omenesti, de cari țin seamă chiar și s'elbăticii, căci nici la aceștia nu se întemplă, ca părinții se-și omoare copii și copii pe părinți, sora pe soră ș. a. Otrăvitorii unguri își vînd sufletul fără nici o teamă și stăpânii numai de dorul de a câștiga bani.

Toate aceste ne arată, că poporul maghiar de rînd, țerănimea, este în o stare decăzută. Un popor, în sinul că-

ruia se ivesc astfel de oameni, lipsiți de Dumnezeu și de lege, de sigur, că se află în o prăpastie plină de păcate.

Eată unde au ajuns Maghiarii în anul millenar cu poporul lor, pe care îl încarcă cu atâtea laude. Pe lângă aceea, că tocmai poporul acesta e, la care, în urma legilor păgâne se lățește neconfesionalitatea, adecă lăpădarea de legea creștină, acum es la iveală și aceste nelegiuiri, cari ni-l înfășează în casa și familia sa încărcat de cele mai negre păcate. Sîntem obișnuiți cu multe fără-de-legi petrecute în această țeară, dar' inima ni-s'a umplut de scârbă, vîzînd barbariile descoperite în Hodmezó Vá-árhely.

Bun progres, bună înaintare au făcut Maghiarii în o mie de ani în mijlocul Europei culte! Pot face ei „Kulturegyleteri“ cât de multe, căci toate în zădar sînt; în ceea-ce e născut omul, în aceea și moare. S'elbatici au fost și s'elbatici vor rămănea în totdeauna. Tot pasul, ce cred ei că îl fac spre înaintare, e spoială numai; faptele ne arată, că nu numai clasele lor de sus, cari țin frânele puterii în mână, sînt stricate, dar' și poporul de rînd, țeranul, talpa țerii. Și e rău de tot, când la o națiune se molipsește de păcate și corupții și țerănimea, care este temelul natural al unui popor, din care es mereu puteri nouă, cari întineresc și dau putere întregii națiuni.

Cum va putea da puteri nouă și vigoroase din stînul se-u țerănimea maghiară, când ea însăși e plină de păcate, fără base morale și intrată în un noroiu de ticăloșii?

Noi trebuie să ne bucurăm, că poporul nostru ni-se înfășează cu totul altcum. Trebuie, asemănându-l cu poporul maghiar, se-i admirăm blîndeța și omenia lui și mai pe sus de toate acel puternic temelul moral, pe care basat își trăește Românul cu cinste și omenie întreaga sa viață, cu sufletul senin și conștiința liniștită, ca o zi senină de vară.

Ear' când în fața acestei vieți senine, ni-se arată icoana neagră a vieții țeranului de pe Alföld, plină de murdării și păcătoșii, trebuie să ne întoarcem cu scârbă capul dela ea și fiecare din noi să zicem: Doamne, laudă și mulțumită Ție, că nu m'ai pedepsit să fac parte din acest popor trufaș, dar' decăzut.

Earăși proces. Am zis și o repetăm, că procesele politice puse la cale împotriva noastră n'au sfîrșit. Cel mai harnic și prin urmare cel mai »patriotic« tribunal întru urzirea proceselor împotriva »agitatorilor« este acum, după tribunalul din Alba-Iulia, cel din Arad. În scurtă vreme vor sta înaintea acestui tribunal mai mulți Români din Curtici, pentru a-și da seamă de ce, și din al cui îndemn au strigat ei cu ocaziunea tîmbălăului millenar făcut și în Curtici »Trădească nația românească!« Asta e adecă crima pentru care sînt dați în judecată Români: Cornel Mladin, neguțător; Dumitru Palco, Pavel Hodogean, George Bătănean, Flora Bolboacă, Traian Dan, Ioan Ursu, Mitru Andreiu, Ioan Haiduc, Teodor Moș și Nicolae Muntean, econom, toți din Curtici (comit. Aradului).

Apărătorul acușărilor va fi dl Dr. Ioan Suciu, avocat în Arad.

Tare ne îndulcesc stăpînitorii nostri pentru înfrățirea cu ei!

Novele școale de stat. Ministrul de școale Wlassics de drag ce are naționalitățile, vrea earăși să le ferească cu școale nouă de stat. Vrea adecă să ridice 116 de școale prin ținuturile locuite de naționalități, și anume prin astfel de comune, în cari nu sînt școale, dar' sînt cel puțin câte 30 de copii obligați să umble la școală. Salarul învățătoresc îl plătește ministrul din lada țerii, ear' dela comune cere numai localitatea potrivită pentru școală, precum și îndatorirea de a purta speșele încălzitului și luminatului.

»Cultura« maghiară trebuie lătită în tot chipul chiar și cu tocmeală!

Școalele noastre și ministrul. Să vede, că guvernul vrea să facă în cele din urmă și pasul hotărîtor pentru supunerea și maghiarisarea școalelor noastre, a nemaghiarilor. Ziarul guvernului, *Nemzet*, vestește aceasta, ca o cobe, punîndu-ne în vedere apropiata revisuire a legii școlare, în scopul de a se lua școalele din mîna confesiunilor, sau cel puțin de a da guvernului putere nețermurită asupra lor. *Nemzet* zice: »Dacă școala de naționalitate corăspunde azi cerințelor legii, ministrul stă despoiat de ori-ce putere în fața ei. De aceea e de lipsă revisuirea, căci trebuie dată guvernului puterea ca să poată nimici școalele cari sînt împotriva ideii naționale (maghiare)«.

Luați și închideți numai și școalele, că Doamne, cum mai lățiți și prin aceasta mulțumirea între popoare!

Crisa în România. După-ce dl Sturza 'și-a retras abzicerea, a urmat crisa în minister. Ministrul *Cantacuzino* (dela finanțe) și *Stoicescu* (la trebile din afară) au eșit din minister și regele a însărcinat în mod provisor cu conducerea trebilor financiare ale țerii pe dl *V. Lascar*, ministru de interne și pe dl *Aurelian* cu afacerile din afară.

Această deslegare, lasă că e numai provisoră, în cameră și senat a fost primită rece; astfel crisa se va continua...

De-ale gendarmilor. Din Pesta se vestește, ca ministrul unguesc de război, în înțelegere cu ministrul de interne, a hotărât earăși înmulțirea gendarmilor. Comandele de gendarmi au primit porunca să împlinescă numărul de gendarmi statorit acum în urmă și să primească în serviciul gendarmesc numai astfel de oameni, în cari pot avea deplină încredere.

Nu-i vorbă, gendarmii trebuie să fie oameni de încredere, căci altcum cum ar fi adeseori și acusatori și martori în potriwa »valchilor tulburători«.

Deputații români bucovineni. În Bucovina au fost aleși pentru parlamentul din Viena 6 deputați români. Aceștia și-au întemeiat un club, cu numele »Clubul Românilor«, fiind ales de președinte mareșalul Bucovinei, deputatul I. Lupul.

Cu toba...

Multe isprăvuri fac stăpânilor noștri și slujbașii statului pentru înaintarea maghiarizării, dar' ca să se bată și toba pe sale, vestindu-se în gura mare, că cutare învățător »harnic și patriot« a fost premiat pentru-că a învățat cu bun rezultat pe copii limba maghiară, încă n'am auzit. S'a întâmplat însă și această mirozenie pe Valea-Almajului (comit. Caraș-Severin), unde e inspector școlar Dr. Dengi.

Etă ce ni-se scrie despre această nouă ispravă millenară:

Bozovici, 24 Martie 1897.

Având privilegiul a cetii și eu mai multe foi, am băgat de seamă între altele, că în concursurile publicate de dl inspector regesc Dr. Dengi pentru ocuparea posturilor de învățători comunali din comitatul nostru Caraș-Severin, până la anul 1894 se îndatorau învățătorii și cu cântările bisericesti pentru plata anuală de 300 fl.; dar' de atunci încoace când devine un post vacant nu se mai vede nici într'un concurs cererea îndatoririi învățătorului de a cânta sau barem a

învăța școlarii să cânte în biserică. — Acum în fiecare comună devenind postul vacant, se ridică salariul învățătorului dela 300 la 400 fl. Aceasta e foarte bine, dar' e de tot șoadă condițiunea ce o pune dînsul și care în cât știu eu nici un alt inspector în toată Ungaria nu obicinuește a o folosi, anume ca competenții până la terminul concursului să se prezenteze în persoană la dl inspector, — bag seamă încărcăți cu cunoștința limbei maghiare — fiind-că dl inspector nu se încrede nici în atestatele de calificatiune ale învățătorilor, ci în interesul limbei și ideii de stat voește a se încredința în persoană — despre știința învățătorilor în ale limbei maghiare. Săptămâna trecută spre marea mea mirare, am văzut și auzit un polițaiu bătând toba prin comuna noastră și publicând, striga cât putea de tare: »Vi se face cunoscut, că dl învățător Anton Craia din Rudaria a căpătat 50 fl. bani gata, pentru-că a învățat școlarii limba maghiară«.

Știu bine, că dl inspector nici-odată n'a fost nici în comuna noastră, decum să fie fost la Rudaria, ca să vadă și să audă pe școlarii de acolo salutând: *io răgilt!* și *io nu pot!* Totuși dl inspector fără a cunoaște Valea-Almajului a aflat de bine să dea remunerație din casa statului unui învățător bogat, pe când mulți alți învățători săraci, după multă osteneală și sirguința lor în școală nu pot căpăta regulat nici salariul de 300 florini.

Așa se vede însă, că învățătorul Anton Craia s'a înfătoșat bine încărcat cu cunoștința limbei maghiare la dl inspector, de nu numai i-a dat 50 de arginți — banii lui Iuda — dar' i-a făcut și cinstea de-a vesti aceasta cu toba, ca să auză acest lucru și »proștii de olași« cari nu cetesc foi.

Abonentul nr. 6614.

SCRISORI.

Cale greșită.

Bileag, 28 Martie n.

Onorată Redacțiune!

Prin scrisoarea aceasta voiu să vă fac cunoscută starea școlii rom gr.-cat. din Bileag.

Comuna Bileag este așezată lângă rîul Șieu, comitatul Bistrița-Năsăud, tractul protopopesc al Bistriței și este o comună amestecată, constătătoare din vre-o 40 familii Români și vre-o 80 familii Sași. Fiecare din aceste două nații își au școlile lor proprii.

Ce se ține de școala săsească ea este corăspunzătoare în toată privința. La școala rom. gr.-cat. este încă mult de dorit. Zidirea școlară este bună și corăspunzătoare. Dar' ce se ține de învățământ am de însemnat, că până la anul 1895 a fost bătrânul învățător C. Feldrihan, care puțin spor a făcut. Acum har Domnului, e pensionat.

În locul lui a fost ales de învățător tinărul Gavrila Hordoan. Acesta văzând starea decăzută a școlii, și-a dat toată sîlînța, ca să o ridice din noroiul în care zăcea. În scurt timp a întemeiat un cor. În anul trecut, în 18 Ianuarie, cu ajutorul coriștilor a dat o *serată literară*. Resultatul seratei a fost nimitor, după cum s'a publicat aceasta în »Foaia Poporului« din anul trecut.

La examenul de vară a arătat cu băieții o înaintare însemnată.

În semn de recunoștință pentru toate acestea și în loc ca să-i ridice plata, la 300 fl., poporul a început a-l prigoni.

În zădar au fost vorbele preotului local M. Bungărșean, ca să lumineze pe oameni și să-i aducă la calea cea adevărată, ei au ținut calea apucată.

Începutul acestei turburări de popor l-a făcut învățătorul Ioan Roman din Ocnița, care avînd muere din Bileag, a voit și voește se fie el ales. Așa a făcut fel de fel de uneltiri prin comună; pe învățătorul Hordoan l-a arătat la inspectorul de școale din Bistrița, că nu are plată de 300 fl. cerută de lege, ear' oamenilor din sat le făgăduiește, că le va fi învățător cu plată și mai mică decât Hordoan și nu-i trebuie 300 fl.

Poporul firește crezînd vorbelor înșelătoare ale lui Roman a zis: Pentru-ce se

FOIA.

Darul omului sărac.

— Anecdota. —

Tot despre regele Mateiu Corvinul am să vă povestesc o istorie.

Pe timpul lui locuiau într'un sat 2 vecini, unul foarte bogat, ear' celalalt foarte sărac.

Cel sărac avea copii mulți și nu mai știea cum să-i impace cu cele de lipsă. Odată îi veni în minte să meargă la regele și să ceară ajutor. Regele cel bun și drept — gîndea el în sine — de sigur îl va ajuta în lipsă.

Omul meu s'a pus și a luat un bostan, mare și frumos, care crescuse în grădina lui, voind a-l face cinste regelui. Regele luă darul omului sărac cu mulțumită și după-ce aflase despre starea lui adevărată, îl cinsti cu 200 de ducăți, după cum erau banii pe vremea aceea. Își poate ori-cine închipul ce

bucurie mare cuprinse pe bietul om, văzîndu-se deodată astfel ajutat, încât putu acum mai ușor trăi cu numeroasa lui familie. Astfel dăruit se întoarse acasă și spuse la toți despre întemplantarea sa norocoasă.

Vecinul lui cel bogat auzind toate, începu a-l pismui. După multă batere de cap își făcu următorul plan: »Dacă regele pentru o roadă de câmp a dăruit 200 de ducăți, atunci dacă îi voiu duce eu boii mei cei mai frumoși ca dar, de sigur mă dăruiește cel puțin cu un sac de bani.

Îndată plecă cu 4 boi dintre cei mai frumoși, și îi predă ca cinste. Regele auzise de mai înainte despre natura pismăreată a acestui om, de aceea porunci să i-se aducă bostanul pe care îl căpătase dela omul cel sărac și îl întrebă:

— Văzuta-i tu cândva un bostan așa frumos?

— Nici odată, Măria ta, fii răspunsul.

Ei bine, zise regele, bostanul acesta crescî la vecinul tău, dar' tu n'ai astfel de bostan, de aceea țî-l dăruiește ție să-l duci

acasă; eu cred că pentru cei 4 boi, pe cari mi i-ai adus ca cinste, nu te pot dărui cu ceva mai prețios decât cu bostanul acesta, care m'a costat 200 de ducăți. Ear' boii îi dăruiește vecinului tău, care e sărac și are lipsă de ei.

Bogatul, înșelat în nădejdea lui, plecă rușinat cu bostanul cătră casă. Un sătean.

Poesii populare.

Din Seleuș-Cigirel.

Culese de Șandru Vasile, june.

Frunză verde, tău sărat,
Măndruța m'a lăsat,
Dar' nu mi tare bănat,
M'a urît pentru minciuni,
Căci acum de două luni,
Ea mă tot batjocorește,
Cu mine nu mai vorbește.

Te-am văzut mândră de mult,
Că pe mine m'ai urît,
Dar' și eu te-oi păcăli,

ridicăm salariul învățătorului, când putem se avem și mai puțin. Pentru delăturarea răului a eșit la față locului, domnul protopop dar' nu s'a isprăvit nimic.

Poporul din Bileag a apucat pe o cale greșită și dacă nu va părăsi-o, în scurt timp are să-și peardă școala, cel mai scump tesaur.

Apoi dacă se va face școală unguerească (de stat) va fi mai ușor? Vă înșelați, poporenilor din Bileag! Tot voi veți plăti și pe învățătorul cel unguerească și încă nu cu 300 fl. ci cu 500, scoși tot de pe spatele voastre.

Și apoi mai bine va fi, că limba voastră să fie scoasă din școală și batjocorită? Popor din Bileag, trezește-te până nu e târziu, nu da ascultare uneltirilor, și-ți împlinește cum se cuvine datorința față de școală.

Submunteanul.

Să nu ne descurăgiăm.

Zgribestii, 27 Martie 1897.

Onorată Redacțiune!

Subscrisul, fiind numit din partea autorităților bisericesti de inv. la școala gr-or. română din Zgribestii, au venit la mine mai mulți tineri cu rugarea, ca să întemeiez de nou fostul cor vocal, care deja a încetat de a mai fi. În mine arde dorul de a întemeia un cor, însă nu-mi arătasem încă această dorință, fiind încă strein în comună și voiam, mai întâi a face cât de cât cunoștință atât cu bătrânii cât și cu tinerii poporului. Văzând acum această rîvnă a tinerilor, m-am pus numai decât pe lucru și aprijinit mai virtos de bravul și harnicul neguțator român, Petru Panga, din loc, am și înființat un cor de 24 tineri, toți ca niște brazi. Dar' ca în multe părți, așa și la noi, satana împintinat, a luat formă omenească și ne-a pus fel și fel de pedeci, așa încât a ajuns cauza până la comitetul parochial. Într-o zi ne pomenim, că comitetul se adună în ședință, cu acel trist gând, de a discuta, că oare să se întemeieze de nou corul de până aci sau nu, de oare-ce să zice că cu înființarea a sersat atât biserica, cât și singuraticii o sumă însemnată, și totuș nu s'a făcut nimic. Aceasta a fost un lucru curios și ar fi avut poate înțeles, dacă ar fi cerut cineva vre-un ajutor material dela comitet, afară de ajutorul moral, obligându-mă eu a da chiar și lemne de ale

mele pentru încălzirea salei și a învăța tinerii fără nici o plată, a procura și cântările de lipsă pe spesele mele. Dar' propunătorul și lăitorul acestor idei a rămas pe jos și noi ne-am căutat de lucru. După aceasta la vre-o două trei zile bag de seamă că mai mulți coriști încep a șovăi. Am știricit după cauză, și 'mi-s'a răspuns că cutare și cutare, (nu voesc a aminti deocamdată și numele) îndemnat earăș de altul, a început a înfrica coriștii dar' toate au fost înzădar.

Văzând eu uneltiri de aceste, am adunat tinerii și vorbindu-le și arătând răul uneltirilor, i-am câștigat pe tineri, așa, că în loc de a se disolva corul s'a mai întărit, căci au mai intrat mai multe tinere și tineri în cor și așa cu ajutorul lui Dumnezeu, corul bărbătesc se va schimba în cor mestecat de bărbați și femei. Nrul coriștilor e 46.

Eată deci st. cetitori cum trebuie să lupte Românu, luați pildă, dela bravii tineri din comuna noastră, și când necasurile vor fi mai mari, atunci să ne stringem mai cu putere la olaltă și să ne aducem aminte de cuvintele:

„Unde-ți unul nu-ți putere
La nevoi și la durere
Unde-s doi puterea crește
Și dușmanul nu sporește“

În deosebi e vrednic de laudă fruntașul locuitor Naum Panga, care în fruntea celor 3 feciori ai sei, dintre cari unul e neguțatorul P. Panga, face fală întregii comune.

Numele bravilor tinere și tineri cari s'au înseris ca coriști este:

Maria Panga, nora bătrânului N. Panga, Iconia Todor, Scumpina Stan și Zamfira Cörnean, neveste; apoi Maria Irimie, Eva Pêrvu, Maria Pușsa, Elena Căprar și Maria Drăghina, june ficioare; Iulian Fêrcea, Antonie Panga, Nicolae Panga, ficiorii bravului bătrân Nicolae Panga; Ioan Zorlentan, Damaschin Todor, Trandafir Tablă, Romulus Vernica, Ioan Pêrvu, Dimitrie Căprar, Ioan Cherciu, Antănie Daju, Petru Stan, Petru Stanciu, Petru Ghera, Petru Țerovan, Dimitrie Drăghina, Dimitrie Văcariu, Ilie Orășan, Dimitrie Minea, Dimitrie Șereți, Antonie Minea, Ilie Zorlentan, Dimitrie Miloș Silviu Ogășan, Ioan Țerovan, Petru Cîncă, Petru Cherciu, Dimitrie Zgriba, Dimitrie Pușsa și 9 școlari.

I. I. Jurca, teolog abs., inv.

Petrecere spre folosul școlai.

Berind, la 10 Martie.

Onorată Redacțiune!

Comuna noastră Berind este o comună curat românească afară de două familii jidane, dar' până acuma, deși am dorit să avem un învățător calificat, nu am avut norocirea de a ni-se împlini dorința până la începutul anului școlar 1896—7, când eată că în luna lui Septembrie am putut să avem plăcerea de a privi în mijlocul nostru pe un învățător cum se cade. Numele lui este *Basiliu Pop*, un tiner care întru toate corăspunde chemării sale de învățător.

Încă din toamnă dînsul 'și-a dat un zel neobosit spre a întemeia un cor cu pruncii, și în una din Dumineci 'l-am văzut cu pruncii în biserică cântând sfânta liturgie în două voci. De atunci încoace mai în toate Duminecile auzim sfânta liturgie cântată de înșiși copii nostri.

'Și-a arătat zelul și mai departe, muncind într'una pentru școala noastră, voină a o ridica la o stare înfloritoare. 'I-a lipsit însă mijloacele de învățămînt, și deci a făcut un concert și petrecere populară, în 28 Februarie n. Programul a fost:

Partea I.: 1. „Hora unirii“, 2. „Cuvînt de deschidere“, ținut de domnul Samoil Pop, preot, 3. „Sub Stefan-Vodă“, 4. „Dreptatea lumii“, anecdotă populară de T. Speranță, predată de dl Basilii Pop, învățător, 5. „Ivan Bețivul“, poezie populară, cântată de corul elevilor, 6. „Fantasie și realitate“, predată de Teodor Balaș, elev și dl B. Pop, 7. „Sus opincă“, poezie populară.

Partea a II-a: 1. „Bujorul“, poezie populară cântată de elevi, 2. „Tatăl și fiul“, dialog, predat de Daniel Drega și George Pop, elevi, 3. „Cât trăești să nu iubești“, poezie populară, cântată de elevi, 4. „Vocea unui tiner“, de Alexandri, predată de dl B. Pop, 5. „Bădișorul“, poezie, cântată de elevi, 6. „Cuvînt de închidere“ ținut de dl B. Pop, 7. „Țeranul Român“, marș național.

Prețul de intrare a fost de două persoane 50 cr.

Abia am așteptat momentul, în care să auzim concertul de care la noi nu s'a mai pomenit. Inima ne sălta de bucurie văzînd pe zelosul domn învățător stînd în mijlocul elevilor, și s'a început concertul. Dl preot în cuvîntul de deschidere a arătat zelul neobo-

Cu tine n'oi mai vorbi,
Și m'oi duce pe uliță,
Și 'mi-oi căpăta leliță,
Mai mîndră și mai frumoasă
Nu ca tine scurtă, groasă,
Mai mîndră și mai năltuță,
Nu ca tine hărboicută,
Mai mîndră, mai sănătoasă
Nu ca tin' picior de coasă.

Frunză verde iedera,
Fetele din Păncota,
Ia pe tatăl lor de chică.
Și-l duce pân' la potică,
Să-i cumpere serăciă,
Giaba că-i numai obele,
Să-i cumpere rumenele,
Rumenele cu mirța,
Serencică cu tabla,
Batăr cât s'or rumeni,
Fete ca la noi n'or fi,
Că la noi sînt mai frumoase
Ca piciorul dela coasă,
Piciorul dacă-l tocmești,

Stai în loc și odiehneste
Și fetița când o joc,
Stau în loc și-i dau noroc.

Bate vîntule cât poți,
Dorul din lume să-l scoți,
Și bate cu vifor rău,
Să scoți și doruțul meu,
Că nu-l mai pot alina,
Fără 'n brațe la mîndră.

Frunză verde trandafir,
Hai mîndră să ne iubim,
Că e vremea de iubit,
Că câmpul ne-a fuverzit,
Unde calci, urmă nu faci,
Unde șezi, nu te mai vezi,
Mîndră, dracu-o mai vîzut
Grădina fără pîrlaz,
Dragoste fără necaz.
Mîndră, dracu-a mai vîzut
Grădinuță nesăpată,
Și dragoste nestrucată.

Din Hiria.

Culesse de *Glîgor Oltean*, june.

Arză-l focu de om hid
Nici la moară n'are rînd,
Dar' omul care-i frumos
Cum ajunge toarnă'n coș
Leagă sacu, merge-acasă
La copii și la nevastă
Da zeu omul care-i hid
Nici la moară n'are rînd
Stă pe țermuri tremurînd
Uitîndu-se la morar
Părîndu-i zilele mari,
Acea nu-e femeie
Care n'are la brău cheie,
Să mînănce și să beie
Pe bărbat dracu să-l ieie.
De nu 'ți-ar fi lele milă
N'ai veni după grădină
Tot rîzînd cu furca'n mînă,
De nu 'ț-ar fi lele dor
N'ai veni după ocol
Tot rîzînd cu capul gol.

sit al dlui învățător și 'l-a rugat ca și de aci înainte să aibă același zel și iubire de școală. Celelalte toate au mers bine. „Dreptatea lumii“ a stîrnit mult rîs în popor. După aceea am rămas încantați de dialogul „Tatăl și fiul“. Trebuie să amintesc și cuvîntul de închidere, care a fost ținut de dl învățător. A vorbit cu un zel înflăcărat despre folosul școalei, cum trebuie să fie poporul față de școală etc. și 'și-a sfîrșit vorbirea cu niște cuvinte cari ne-au pătruns adînc.

La 5 ore după-ce s'a încheiat concertul s'a început petrecerea, care a durat pînă la 7 ore, cînd s'a dat o cină comună. La masă a tostat dl preot S. Pop, accentuînd zelul dlui învățător. După aceea a mai tostat și dl învățător, mulțumind prezentilor că 'și-au dat osteneala de a lua parte la concert și în deosebi dlui preot, care deși un bărbat de peste 70 ani, nu a cruțat osteneala de a fi de față. După masă s'a început earăși petrecerea însă numai pînă la 9 ore, căci s'a iscat un foc în comună și astfel ne-am împrăștiat. Venitul a fost 12 fl. 50 cr., din cari dl învățător va procura obiecte de învățămînt.

Unul dintre cei de față.

DIN TRECUTUL NOSTRU.

Constantin Brâncoveanu.

Sub domnia cea lungă a lui Vodă-Brâncoveanu Muntenia a avut să sufere mult de predăciunile și jefuirile, ce le făceau mai fără conținere oștirile streine: Nemți, Turci, Tătari ș. a. ear' de altă parte era foarte împovorată cu sarcini de-ale răsboiului, precum care cu boi, cirezi de vite, mii de lucrători și care cu bucate ș. a. cari trebuia an de an să le dea, pe lîngă darea cea mare, ce o plătea.

Pe această vreme Turcii au purtat multe răsboaie, aproape fără intrerupere. La începutul domniei lui Brâncoveanu erau încurcați în răsboiu cu Nemții.

Brâncoveanu stătea pe partea Turcilor, temîndu-se a se alătura la creștini.

De aceea generalul neamț Heisler, intră în țeară și voi să pue mîna pe el.

Brâncoveanu fiind înștiințat, fugi din București spre Dunăre, cerînd ajutor dela

Strigături populare.

De pe Murăș.

Culese de *Augustin Ocnean*, student din comuna Mișereac.

Știi tu, mîndră acum un an,
Dintr'un măr ne săturam,
De-am avea mere cu sacul,
Nu ne-am da unu! la altul.

Vai de mine mult doresc,
Cu mîndra să mă 'ntălnesc,
Trei zile să-i povestesc,
Trei zile-mi pare puțin,
Nu-i săptămîna deplin,
Trei zile-mi pare un cîas,
Povestind de-al meu năcaz.

Uscate-ai, mîndră, ca vîntul,
Și nu te-ar răbda pămîntul,
Că tot la tine-mi stă gîndul.
Uscate-ai din brău în sus,
Ca foaia de cucuruz.
Uscate-ai din brîu în jos,
Ca foia de ovăș.

Turci. La porunca Sultanului au intrat în țeară 50 mii de Tătari, cari însă n'au dat față cu Nemții, de oare-ce acestia s'au retras. Tătarii atunci pustiiră cumplit țeara pînă pe la Buzău și se întoarseră înderept, încărcați de prăzi.

Nu mult după aceasta alte oști turcești și tătarești prădară țeara, în trecere spre Ardeal, unde la *Zărnești* bătură oastea lui Heisler.

La doi-trei ani după aceasta earăși căzî năpasta asupra țerii. Turcii purtau răsboiu în Sîrbia și oștile lor, precum și cele tătarești, o cutrierău de a lungul și de a latul, jefuind în deplină voie; pe unde ajungeau ei, ardeau satele și orașele, ucideau și robeau locuitorii și pustiau totul. Dacă pe lîngă aceste mai socotim și multele jertfe, ce trebuia să dea țeara la porunca Sultanului, nu ne va prinde mirarea dacă oamenii luau lumea în cap, după-cum zice un cronicar de pe vremea aceea: „nu putea zice nimenea, că va mai sta cineva-și pe pămîntul acesta, începînd și satele de a se risipi de reul ce era pe țeară.“

La 1699 se puse pace (la Carlovăț) între Turci și Nemți și se credea, că acum vor avea pace și țerile române și se vor mai putea înciripa, cu atât mai mult, că Sultanul dădu lui Brâncoveanu domnia pe vieață pentru credința și slujbele sale, ce a făcut Turcilor.

Dar' nădejdea zădarnică a fost; prea era slăbită țeara, prea umilit Brâncoveanu și prea erau dedați Turcii la tot felul de nedreptăți și încălcări, ca să nu pretindă dări și jertfe peste măsură, așa că țeara abia mai răsbea.

Astfel stăteau lucrurile, cînd izbucni un răsboiu mare între Ruși și Turci. Țarul Rusiei voia să scoată pe Turci din Europa și să ia Constantinopolul. El plecă cu oaste spre țerile Române, trecu în Moldova și domnitorul acestei țeri, *Dimitrie Cantemir* trecu fățiș pe partea Rușilor. Brâncoveanu-Vodă încă se aplecă pe partea lor, făcînd în ascuns o învoială cu țarul și primind 300 pungi de bani, să stringă oști.

Dar' înainte de a se începe răsboiul, Brâncoveanu se temu de urmările acestui pas, dădu banii înderept și rămase pe partea Turcilor.

Cu toate aceste însă întemplerile fură nenorocoase pentru el. Petru-cel-Mare fu încungiurat și bătut de Turci și silit a să întoarce cu rușine în Rusia. *Dimitrie Cantemir* trecu și el în Rusia, Brâncoveanu însă rămase bănuț din partea Turcilor, că ar fi avut legături cu Nemții și în urmă cu Rușii. Din pricina aceasta și ca să puie mîna pe avuțiile cele mari ale lui, Sultanul hotărî să-l scoată din domnie.

Deci în primăvara anului 1714, trimise la București un slujitor turc, însoțit numai de 12 ciohodari (slugi) și în

urmă de 300 de soldați; slujitorul vesti că Brâncoveanu e scos din domnie și în locu-i e numit *Stefan Cantacuzin*. El fu dus cu toate rudele sale la Constantinopol, unde îi aștepta un sfîrșit trist.

Cetitorii se vor întreba, cum de țeara era mereu jefuită de oști străine, fără-ca cineva să le împedecă și Domnul țerii prins și dus numai de 300 de ostași, fără-ca cineva să se scoale în apărarea lui? Căci ce se ține de aceasta din urmă, e adevărat, că locuitorii Bucureștilor, cuprinși de groază, au privit liniștiți la scoaterea din domnie a lui Vodă.

Causa acestei împregiurări se află în însăși purtarea și isprăvile lui Brâncoveanu. El nu cerca a ocroti pe locuitorii de jafuri, și încât cerca glasul, seu nu afla ascultare, de oare-ce el desființă partea cea mai mare a oastei naționale, din lăcomie ca să nu aibă cheltuială cu ea, ear' de altă parte pe oștenii țerii îi așeză pe la moșiile sale, făcîndu-și-i iobagi.

Eată pentru-ce țeara, din vina Domnului, era slabă, Domnul ei umilit și fără putere, putîndu-l lua prins o mîna de Turci din mijlocul poporului seu, care să răsbea față de el.

Învățătura de aici este, că puterea numai în noi să ni-o căutăm și să nu ne încredem în mila străinului.

DIN LUME.

Din Creta.

În Creta și peste tot în răsăritul Europei s'au întemplat puține lucruri nouă de însemnătate deosebită.

Trupele puterilor europene, trimise la Creta pentru îndeplinirea blocajului, au sosit la insulă. Între aceste se află și trupa Austro-Ungară, care a plecat din Triest.

Blocarea n'a spăriat nici pe resculții din Creta, nici pe Greci. Creștinii resculți lovesc pe Turci în întăriturile lor, cu toate că aceste sînt apărute și de tunurile nărilor europene. Duminecă a început lovirea fortăreței turcești Izzedin.

De altă parte Grecia continuă cu trimiterea oastei în Tesalia. Sămbătă noaptea a plecat la armata de acolo prințul moștenitor *Constantin*, ca să ia comanda. Aceasta e cea mai însemnată întempleră de o săptămîna încoace. Se zice, că în 6 Aprilie cîl. nostru, ziua de aniversare a proclamării neatîrării statului grecesc, Grecii vor face o faptă surprinzătoare pentru Europa. Această faptă va fi poate începerea răsboiului cu Turcia.

În urma acestei purtări a Greciei, puterile vor lua măsuri, ca să se blocheze și porturile Greciei.

Tipuri din armata turcească.

— Vezi ilustrația. —

De o vreme încoace, dar' cu deosebire de când a izbucnit războiul cea din urmă a creștinilor din insula Creta împotriva stăpânirii decăzute a Turcilor, privirea întregii lumi este îndreptată spre Răsăritul Europei.

Precum știm, Grecia a stat pe partea creștinilor din Creta, cari sînt și ei Greci și a trimis acolo năi de războiu și pe generalul Vassos, cu 3000 oaste regulată, ca să cuprindă insula, după-cum doreau și răsculații.

Puterile europene s'au pus în calea acestui plan și au dat Greciei a înțelege, că dacă nu va părăsi planul ei cu Creta, vor încungiura nu numai Creta, ci și porturile Greciei, în locul dintăiu portul *Pireu dela Atena* și portul dela *Volo*.

Armata Turciei se alcătuește din oaste regulată activă, numită *nizam*, din miliție teritorială (*Landwehr*), numită *redif* și din gloate, *mustahafiz*. De aceasta din urmă se țin și *bașibozucii*, cunoscuți prin cruzimea și sălbătăciile lor.

În ilustrație se ved tot felul de soldați și ofițeri: infanterie, tunari, călăreți cu fesuri; în stînga sînt doi cerchezi, cu căciuli, ear' în fund un bașibozuc călare.

Vorbe înțelepte.

— Una la săptămână. —

Omul moral.

Om moral și de cinste e acela, care după-ce a cântărit o lucrare și 'i-s'a părut că e dreaptă, o face de oare-ce vede că e bine să o facă și tocmai pentru-că e dreaptă.

V. Cousin.

Tipuri din armata turcească.

În fața acestor pași ai puterilor europene Grecia a început a se înarma din răzputeri și a-și trimite toată armata la granița dela meazănoapte, în Tesalia, unde este mărginașă cu Turcia, amenințând că va declara războiul Turciei.

Turcii văzînd aceasta, adună și ei mereu oaste și o trimit la graniță, spre Grecia. Astfel la granița greco-turcească stau față în față cele două armate și se poate întempla ca războiul să înceapă, când apoi nimenea nu poate ști ce va urma.

Numărul soldaților scoși în tabără nu se știe hotărît. Să vede însă, că soldații greci sînt mai puțini decît Turcii, numai că acestia din urmă sînt slab provăzuți cu cele de lipsă și mai neînvețați în ale exercițiului (muștră). Peste tot oastea turcească este cam slab pregătită și Turcilor le lipsesc și banii.

Ilustrația noastră ne înfățișează tipuri din armata turcească.

PARTEA ECONOMICĂ.

Altoirea pomilor.

Un lucru ușor, plăcut și prea folositor este altoirea pomilor, care se face începînd din Martie, se urmează în April și Maiu, ear' la unele feluri de altoire chiar și în Iunie, Iulie și August.

E lucru ușor altoirea, pentru-că ori-cine o poate învăța din vîzute, arătându-'i adevă un pricepător în ale altoitului și încă în timpul cel mai scurt. N'are omul decît să vază pe altul altoind cîteva pomișori și pe urmă să cerce însuși și sigur va isbuti. Pricepători în treburile altoitului sînt în fiecare comună, cel puțin preotul și învățătorul, cari pe cei do-

ritori de a învăța acest meșteșug, credem că bucuros li vor călăuzi. Numai voința să nu-'i lipsească poporului.

Am zis că altoirea e și *plăcută*; și într'adevăr ea fiind numai o jucărie, care nu cere nici o osteneală ca alte lucruri economice, și pe lângă aceste, prin împregiurarea că, într'un mod atât de lesnicios, din pomișori sălbatici ai să faci cei mai nobili pomi, — trebuie să te pîtrunză de cele mai curate și mai plăcute bucurii.

Ear' *folosul* pomilor altoiți și bine îngrijiți, cine-l mai poate trage la în-doială?

Căci nu e lucru neînsemnat a-'și avî casa îndestulată mare parte din an cu fel și fel de poame gustoase, nici

nu e de a trece așa ușor cu vederea banii, ce-'i câștigă și-'i vor câștiga toți cultivătorii de pomi.

De altă parte trebuie să ne cuprindă mila, gîndindu-ne, că sînt multe comune, ai căror locuitori tigoresc vara întregă în lipsa de poame, măcar-că grădini și alte locuri potrivite pentru creșterea pomilor nu le lipsesc. Deci cu tot dreptul să zice, că altoirea pomilor este prea folositoare și vrednică de a se îndeletnici cât mai mulți cu ea.

Lucrurile de trebuință la altoit sînt:

1. *pomișorii sălbatici*, în cari să altoim,
2. *mădițele nobile* cu cari să altoim,
3. un *firez* de altoit,
4. un *cosor*,
5. un *bri-ceag* bun,
6. *ceară* de altoit,
7. *materie de legat*; ear' pe lângă aceste îndemâ-

nare la altoit, fără care toate cele pomenite mai înainte nu plătesc nimica. Această îndemânare însă din cetit numai cu anevoie se poate învăța; de aceea nu vom pierde multă vorbă, arătând aici cu deamăruntul toate felurile de altoire și modul săvârșirii lor. Ajunge, dacă vom spune, că cea mai ușoară și mai sigură din toate este altoirea prin *copulațiune* sau împărechiare, care se poate face chiar și la pomișorii de un an. Cu modul acesta de altoire trunchiurile pomișorilor se vatămă foarte puțin și de aceea se și vindecă în grabă, devenind cei mai sănătoși pomi.

Ori-cum s'ar face însă altoirea, coaja mlădiței nobile trebuie să se nimerască cât mai bine cu coaja trunchiului, ce se alțiuește, pentru-că dela această nimerire atârnă ca altoirea să isbutească sau ba.

Altă recerință e, ca mlădița să fie bine strînsă de trunchiul ce se alțiuește, să se ungă cu ceară de altoit toate tăieturile și crepăturile și pe urmă să se înfășure cu o fâșie de pânză, care ear' e de a se lega, ca cu chipul acesta să se împedeze lucrarea din afară a aerului, a vântului, a apei și a soarelui.

Despre mlădițele de altoit am scris în nr. 9 din acest an, când și cum se se taie și se se îngrijească până la timpul altoirei. Mlădița, ce o altoim, să n'aibă mai mulți de 2—3 muguri și trebuie grijit, ca nu cumva să 'i-se belească coaja cu privilegiul gătirei ei pentru altoit, nici să nu fie sbârcită.

Firezul de altoit se folosește la ciontarea trunchiurilor mai groase, menite pentru altoire. Tăietura de firez trebuie bine netezită cu cosorul de altoit: ear' mlădița e de a se întocmi pentru altoire cu ajutorul unui cuțitaș care se taie, căci altfel e primejdie de a ne rămâne toată truda zădarnică.

Ceară de altoit, foarte bună, în cutii de blech (tinichea), în cari se poate păstra cu anii — se află de vânzare și la Ludwig Reschner în Sibiu (Hermanstadt) strada pintenului nr. 4, cu preț de 25 cr., 50 cr. etc., care la cerere după trimiterea banilor, se expediază ori-și-cui.

Legături foarte potrivite pentru altoit se află tot la Ludwig Reschner; pentru legat însă e bună și ața de lână, de cânepă, în sau bumbac și chiar și fâșiile de cânepă.

Mlădițele trebuie să fie de un neam cu pădureții, în cari se altoiesc, adică: măr în măr, păr în păr etc. Caișii (persecii de vară) și persecii tomnatici se altoiesc în trunchiuri de pruni pădureți, ear' vișinii mai bine isbutesc în trunchiurile cireșilor pădureți. Persecii și caișii (zarzarul) se altoiesc mai de timpuriu, încă în Martie, apoi pârul, cireșul și prunul, chiar la urmă mărul.

Altoirea se se face, pe cât se poate aproape de pământ. După-ce s'a dezvoltat bine mlădița altoită, e cu cale să se

desfacă legătura, că altcum se poate sugruma pomul; se poate apoi lega a doua oară, dar' mai slobod ceva și fiind de lipsă să se mai și ungă cu ceară de altoit.

Crescăturile dinjos de locul altoirei trebuiesc cât mai adese-ori tăiate. Altoii sunt de a se uda în timp de secetă, apoi de a se plivi și săpa, cum și de a se omori omidele, ce s'ar ivi pe ei.

Nu putem din destul sfătui pe poporul nostru de a îmbrățișa cu toată dragostea prăsirea și îndeosebi altoirea pomilor, care este un izvor foarte însemnat de câștig.

Prăsirea galițelor.

(Urmare.)

Găina ardeleană.

Găina ardeleană este un soi anuit, necunoscut până acuma nicăiri afară de Ardeal, de unde în timpul de urmă se exportează în țeri streine, cu bani scumpi, ca un soi economic foarte folositor. Soiul acesta de găini are caracteristică deosebită, că grumazii sunt de tot golași, fără pene și roșii, începând dela cap înjos până la gușe, care împregiurare nu le dă la cea dintâiu privire o înfătoșare plăcută. Aceasta e cauza că pe lângă toate însușirile bune, nu are trecere recerută, nici în patria sa restrînsă.

Este de mărime de mijloc, cu pene strinse laolaltă, cu creasta comună, picioarele sunt fără pene, penele pe trup sunt de culoare atât de deosebită, ca și a găinei comune de casă.

Foloasele economice ale acestei găini sunt:

1. Are o natură de tot vînjoasă, rezistă la ori-și-ce schimbare de vreme, și poate trăi pe ori-și-ce pământ, adică atât în părți muntoase, cât și pe șes.

2. Se prăsește ușor și se dezvoltă iute.

3. Are multă carne.

4. Ea ouă foarte bine, într'un an căpătăm dela ea 130—150 ouă, care au o greutate mai mare de 60 grame și sunt foarte gustuoase.

5. Sunt mame și conducătoare de tot bune, își caută nutrețul cu sîrguință prin ori-ce loc, nu ne putem însă încrede la clocirea lor, dar' după-ce au clocit, șed cu statornicie și putem fi liniștiți pentru reușita scoaterii puilor.

6. Dintre ouăle ei mai nici-unul nu este sterp, cee-ace nu putem zice despre celelalte soiuri de găini.

Soiul acesta de găini în Ardeal e mai acasă și mai mult cunoscut și aici e și lătită părerea în popor că găinile aceste pleșuge la grumazi sunt aduse de vechii Romani.

În tot cazul avem în găinile aceste un soi economic foarte folositor, de tot acomodate pentru ouat, pentru care împregiurare a și hotărît stăpânirea, ca găinile aceste folositoare să se țină în pepinaria de galițe al institutului agronomic din Clujmănaștur, de unde se pot căpăta din prăsirea lor pentru lățirea acestui soi.

Iuliu Bardosy.

Reuniunea română de agric. din comit. Sibiiului.

Distribuire de sămînțe.

În ședința comitetului central, ținută astăzi, s'au distribuit între membrii Reuniunii în mod gratuit 50¹/₂ chlgr. sămînță de trifoiu, 26 chlgr. de napi, de nutreț și 28 chlgr. sămînță de lufernă și anume:

a) sămînță de trifoiu:

Iacob Hodoș, primar în Aciliu 3¹/₂ chlgr. Ioan Voicu, proprietar în Gurartului 3 chlgr. Valeriu Popovici, paroch în Sibiel 2¹/₂ chlgr. George Stanese, inv. în Gușteriță, Avram Acilenescu, notar în Galeș; comuna bisericăscă Galeș, Petru Sopa, econom nr. cas. 36, Ioan Bonea, paroch, ambii din Fofeldea, Simeon Rodean, econom, Petru Iuga sen., paroch, Petru Iuga jun. capelan, Savu Frăcea, primar, toți din Tilișca, Aron Gogonea, inv. în Seliște, Ioan Cădea, protopresbiter în Avrig, Ioan Beu, econ, Dumitru Orăștian, învățător ambii din Apoldul-rom., Ioan Hanzu, paroch în Cacova, comuna politică Laz, comuna politică Cornățel, comuna politică Săcel și Ioan Neamțu, econom în Alămor. La toți câte 2 chlgr. Ioan Răchițan, inv. în Galeș, George Bratu, econom, în Tilișca, Neaga V. Iosof, vęd preoteasă în Tilișca. La toți câte 1¹/₂ chlgr. Dr. Ilie Beu, medic în Sibiu 1 chlgr.

b) Sămînță de napi de nutreț:

„Tovărășia agricolă din Avrig”, „Tovărășia agricolă din Mohu”, „Tovărășia agricolă din Roșia-săsească”. La toate câte 3 chlgr. Florian Bologa, paroch în Marpod, „Tovărășia agricolă din Să-ăd-ște”, comuna politică Sebeșul-inferior și Ioan Hulpuş, econom în Alămor. La toți câte 2 chlgr. Ioan Răchițan, inv. în Galeș, 1¹/₂ chlgr. Petru Sopa, econ. nr. 36 în Fofeldea, Petru Ciora, oficial consist, în Sibiu, Ioan Voicu, econ. în Gurartului. Ioan Beu, econom, Dumitru Orăștian, învăț., ambii din Apoldul-rom. La toți câte 1 chlgr. Valeriu Popovici, paroch, Sibiel, Antoniu German, cassar comunal, Nicolau Iosif, inv. ambii din Aciliu, Neaga V. Iosof, vęd. preoteasă în Tilișca, Ioan Cădea, protopresbiter în Avrig. La toți câte 1¹/₂ chlgr.

c) sămînță de lufernă:

Ioan Georgescu, inv. dirigent în Scoreiu, Antoniu German, cassar comunal și Nicolau Iosif, învățător ambii din Aciliu, Valeriu Florian, paroch în Racovița. La toți câte 3 chlgr. T. L. Albini, proprietar în Cut, Stefan Millea, notar emer. în Tilișca, Ioan Rechițan, inv. în Galeș. La toți câte 2 chlgr. Avram Acilenescu, notar, Comuna bisericăscă gr.-or. Galeș, Stefan Bratu, econ, Ioan Bratu, inv. ambii din Tilișca, Ioan Beu, econ. Dumitru Orăștian, inv. ambii din Apoldul-rom. La toți câte 1¹/₂ chlgr. Dr. Ilie Beu, medic, în Sibiu, George Bratu, econ. în Tilișca, Ioan Cădea protopresbiter în Avrig. La toți câte 1 chlgr.

Pachetele de sîmîntă provîzute cu adresele celor împărtașiți se află depuse în magazinul de sîmîntă *L. Reschner* din Sibiiu, Piața-mare (Strada Pintenului nr. 4), de unde se pot lua în primire pe lângă o simplă adeverință de primire.

Cei împărtașiți cu sîmîntă sînt rugați a face la timpul seu comitetului Reuniunii raport detaliat despre rezultatul recoltei.

Asupra cererilor întrate pentru sîmîntă de cânepă italiană, comitetul va aduce hotărîre în zilele următoare.

Din ședința comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului”, ținută la 12/24 Martie 1897.

D. Comșa,
pres.

Victor Tordășian,
secretar.

Școale economice de repetiție.

Cu privire la organizarea școalelor economice de repetiție, ne luăm voie a aduce la cunoștința celor interesați următoarele:

1. Conform ordinațiunii domnului ministru de culte și instrucțiune publică nr. 60,764 din a. tr., toate comunele, în cari se află școală cu mai mulți învățători — fie și numai doi — sînt datoare a înființa și susține școale economice de repetiție. Comunele sînt datoare să pană la dispoziție o grădină corîspunzătoare pentru instrucțiunea practică a diferitelor ramuri economice; acea grădină să o închidă și să îngrijească de procurarea tuturor recuzitelor de lipsă, cum și remunerarea învățătorului, care va propune economia.

Cursurile de instrucție s'au și început în unele locuri (d. e., în Orlat unde învățătorul propunător este remunerat) cu 50 fl. la an, sumă hotărîită de reprezentata comunală.

Încît pentru timpul deschiderii acestor școale, dacă pînă acum nu s'au făcut în toate locurile dispozițiile de lipsă, aceste se vor face în decursul a. c., scolastic pe calea organelor administrative.

2. Cursul ține în tot timpul anului școlar, cît ține adecă școala de toate zilele — eară cu câte 5 ore, ear' vara cu câte 2 ore la săptămîna.

3. Cu toate că ordinațiunea de sus nu dispune nimic cu privire la remuneratiune, dar' cel puțin 50 fl., va trebui să 'i-se voteze fiecărui propunător.

4. Instrucțiunea teoretică și practică în aceste școale o prevede acel învățător, care după cîștigarea calificațiunii învățătorescîti, a absolvat cu succes un curs complet în școala economică sau de vierit, apoi acela, care 'și-a cîștigat atestat despre participarea cu succes la un curs de economie, ordinar în fiecare an din partea Înaltului ministru r. u. de agricultură și în fine cel ce își cîștigă îndreptățire dela Înaltul ministru în urma cunoștințelor teoretice și mai cu samă practice.

5. Cursul din a. tr., în Transilvania a fost la Geoagiul de jos (Al. Gogy) și a ținut întreaga lună August. Deschiderea acestor cursuri o aduce la cunoștință Înaltul ministru în „Néptanitok lapja”.

6. Limba de propunere la aceste cursuri este cea maghiară; dar' chiar și în școalele de repetiție este prescrisă ca limba de propunere limba maghiară și numai în mod excepțional, cu concesiune prealabilă se poate folosi limba maternă.

Sibiiu, 20 Martie n., 1897.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului”.

Dem. Comșa,
presid.

Victor Tordășian,
secretar.

Îndreptar

pentru întemelarea însoțirilor de cumpătare împotriva beuturilor spirtuoase

lucrat de

Gavriil Aluaș,

învățător și notarul însoțirii de cumpătare din Babța.

IV. *Explicări și îndreptări la statutele „Societății de cumpătare” din comuna Babța.*

În §. 1 e vorba de înaintarea cumpătării. Cine nu știe ține cumpetul întru toate, e mai jos decît animalele necuvîntătoare. Boul bea apă naturală și mîncă numai de cît are lipsă și e viguros, supoartă multe poveri și bătaie chiar în deplină sănătate. Cine dă leului bere groasă ori subțire și vinarsuri după ales? Și totuși acest beutor numai de apă, are putere uriașă.

Se va zice dintr'o parte și dintr'alta, că omul nu e leu. Aceasta e adevărat, însă legile de nutriție sînt de o potrivă nu numai pentru om și leu, ci pentru toate animalele sugătoare. Omul încă e un sugător, dar' foarte debil; nu creadă nimenea, că stomacul lui are o putere deosebită de a mistui și veninuri, după-cum au datină unii a bea cît de mult din acele. În măsură foarte mică gustarea alcoolului se pare a promova mistuirea, a încorda puterile și a ridica simțul; în mai mari porțiuni însă el lucră asupra corpului ca și veninul.

§ 2. din statute zice: La această societate poate fi membru ori-care individ, bărbat ori femeie, care prin cuvîntul de onoare se obligă a trăi cu beuturile spirtuoase cumpăt.

Cine își dă cuvîntul de onoare (cinste) și mai ales în astă privință, când e vorba de a stîrpi o scîdere, acela face un vot înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor. »Dacă ai făcut vre-un vot, nu întîrzi a-l împlini». Pildele lui Solomom c. 5 v. 3, 4. Călcarea votului, după religiunea noastră creștinească e un păcat contra poruncii a doua dumnezeiești.

Se obligă mai departe membrul societății a) În cărcîmele din comună a nu bea nici odată beuturi spirtuoase.

Am băgat de seamă, că oamenii nostri fac adunări, sfaturi, țirgueli în cărcîme, vrînd nevrînd să pun la beute, le mai vine și câte »un om bun»; se pun apoi pe beute pînă în căzute. Altul merge să bea o porție de rachiu, și se învâluește cu alții de bea toată ziua; că e zi de lucru sau Duminecă, nu-i vorbă, ci își petrec pînă-ce-i aduc alții dela cărcîmă. Sîlbatecii numesc vinarsul »apa turbării». Noi, cari trăim în timpul luminii, să nu-i cunoaștem stricăciunea? Să ne lăsăm seduși de el? Să-l bem pînă turbăm? Între oameni cu cultură să nu se întemple de aceste, să nu cercetăm cuibul fărădelegilor! Cine voește a-și omîni prietenul, ducă-l acasă și-l omenească, cu ce 'i-a dat Dumnezeu.

b) A nu se însoți pe la alte case din comună și acolo a bea. Am aflat de lipsă a pomeni și această împregiurare, aducîndu-mi aminte, că oamenii nostri știind că în cărcîmă nu le este iertat să bea după votul făcut, se vor însoți la vecinul cărcîmarului și apoi acolo își vor purta beutura pînă la îmbătate. Nu e mai frumos, ca omul să-și petreacă în casa lui, în familia lui. Acasă omul bea porția lui, cealaltă beatură o pune bine pe de altădată; se pune apoi pe dejunate și se duce la lucrul lui. În cărcîmă sau cum am zis pe la alte case, tot beau și de mîncat nu mai mîncă; își ruinează sănătatea pe vre-o 2—3 zile etc.

c) La vînderi și cumpărări a nu bea nici un fel de beuturi spirtuoase. E o datină bună prin părțile sîlăgene și sătmărene, că dacă cineva își vinde vaca etc. nu vrea să dea omul din bani pînă nu-și cumpără altă vită, zicînd: »dacă dau din banii vacii, îmi dau norocul». Aceasta o face dacă vine cu banii acasă. În țirg? aldămaș peste aldămaș: neaducîndu-și aminte, că aldămașurile acestea îi pot aduce cel mai mare nenoroc — sîrăcie: stricănd mult din preț sau tocmai perzînd întreaga sumă, cum se întimplă cu mulți în astă lume. Pentru aceste am aflat de bine a pune punctul acesta în statute, ca cu încetul să desvîțăm poporul dela această datină rea a aldămașului. Un purcel de-1 vinde cu 2 fl., beau aldămaș, ca să aibă noroc. Cine are noroc? Jidanul, că lui îi dai banul cel scump căutat cu crunte sudori. Jidanul se îngrașe din sudoarea ta, mîncînd pîne albă și umblă îmbrăcat domnește; tu? mînci mîlăiu cu ceapă și ca să-ți fie mai usturoiu traiul beai și putoarea Jidanului, cumpărată pe bani scumpi, umbli îmbrăcat în sdrențe, de când te vede omul îi e mai mare mila. »Acum ori nici odată, croește-ți altă soartă».

d) La zidiri se deobligă a se ajuta împrumutat fără de întrebuintarea beuturilor spirtuoase. Am băgat de seamă, că la purtatul lemnelor de case etc. oamenii nostri se ajută împrumutat, bine fac, pentru-că numai așa se poate susține o cumunitate; rău fac însă, că poftesc beatură dela acela, care are mai multe spese cu ziditul casei. Dela acela nu se poștești ceva, ci să-ți dai. Bine ar fi să luăm pildă dela alte popoare, mai cu seamă dela Nemți. Ei cară tot materialul de casă de-aproapelui seu fără bere, fără mîncare. Pentru aceea vedem satele sășești și peste tot ale Nemților aduse în rînd, că ei se ajutoră, fără să facă cheltueli. În comuna română N. locuitorul I. P. 'și-a zidit o casă și după-cum 'mi-a spus cu purtatul materialului a cheltuit pe vinars 130 fl. v. a. Cei-ce au purtat avut-au ceva folos de vinarsul acela? Nu, Jidanul a avut dobîndă, ear' de-aproapelui lor 'i-au făcut sîrăcie de 130 fl. v. a.

Vîzînd cît de tare sîrăcește poporul nostru prin zidire, am aflat de bine a pune punctul acesta, ca în modul acesta să cruțăm pe de-aproapele nostru. Mințea sănătoasă ne povățuește: Dacă ajuți pe d-aproapele tîu, fără a pofti beuturi, când îți va ajuta el ție, nici el nu va pofti de acelea dela tine.

e) Fiilor lor pînă în etate de 18 ani a nu da nici un fel de beatură spirtuoasă.

O creștere mai greșită, un păcat mai neiertat nu este, ca stricarea tinerilor încă din frageda vîrstă cu beuturi alcoolice, timpindu-le mințea, făcîndu-i hăbăuci și expunîndu-i la fel și fel de fărădelegi etc.

Multe aș putea zice privitor la acest punct, care 'l am pus în aceste statute numai și numai pentru delăturarea rîului din familiile române, dar' las a-și face judecată despre cele cuprinse în el stimații cetitori, cari toți sînt sau vor fi susțîitori de familie.

f) Punctul acesta sună: Câtă vreme beuturile vor fi rele în comună, se vor abține cu totul dela beutul acelora.

Cum știm cu toții beuturile și cele mai ordinare s'au scumpit în focul vînet. Apoi să 'ți-le dee cărcîmarii și rele, încît să te scărbești a le gusta? Atunci să nu le bem deloc. Se va pune întrebarea, că cum se va împedca dela beutul lor, căci oamenii nostri le beau ori cum sînt acelea? Eată cum. Presi-

diul societății convoacă o adunare extraordinară. În aceea propune abținerea totală dela beutul vinarsului. Propunerea se pune la vot și numai cu un vot de vor fi pe partea abținerii, atunci beutura rea rămâne la Jidov. Dacă vor vedea cărcimarii, că ținând beuturi rele nu le cearcă, nu le poartă nime, se vor nisui a da beutură mai bună, care se aibă trecere. Nu e silit omul să-și dea banii cei grei pe apă stricată.

(Va urma.)

Știri economice.

Reuniunea sodalilor români din Cluj. În 22 Martie c. și-a ținut adunarea generală însoțirea sodalilor români din Cluj. În raportul secretarului pe anul 1896, s-a făcut pomenire între altele despre lucrarea mult regretatului *Dr. Silași*, fost president în decurs de 12 ani al însoțirii, apoi se arată, că însoțirea are acum 17 membrii fondatori, 37 ordinari și 2 ajutători, la o altă 56. Fondul este de vre-o 1200 fl. Obiecte mai însemnate au fost votarea de ajutoare pentru sodali, primirea budgetului pe 1897 după cum s-a stabilit comitetul și alegerea noului comitet, în frunte cu dl *Basilin S. Podoabă*, ca president. S'a pomenit în decursul adunării și despre lipsele și greutățile, ce întâmpină însoțirea, mai cu seamă din pricina neinteresării membrilor și a publicului român.

Reuniunea sodalilor români din Cluj ființează de 26 de ani și a fost și este un așezământ de mare însemnătate din punct de vedere național al măestrilor români din Cluj. Ea are între altele menirea a ținea viu sentimentul național între membri ei și a-i scuti de maghiarizare, la ce măestri și sodalii români din Cluj sunt foarte expuși.

Aceasta menire a însoțirii ar trebui să o priceapă odată cei nepăsători și lăsând la o parte ori-ce considerații, să-și steie în ajutor, făcându-se membrii, plătind taxele regulate și dându-i ajutor pe toate căile.

Numai așa va putea progresa reuniunea și-și va putea împlini menirea pentru care lucră cu zel vrednicul president, dl *Basilin S. Podoabă*, directorul băncii „Economul”, împreună cu comitetul.

Societăți de bani pe sate. În nr. 11 al „Foaii Pop.” am pomenit, că „Însoțirea agronomică ardeleană” (*Erdélyi gazdasági Egylet* din Cluj), vrea să înemeieze o bancă mare, centrală, care să aibă filiale (pui) prin satele noastre. Numita însoțire a trimis acum liste pentru câștigare de acționari prin Ardeal.

Facem luători de seamă pe cetitorii noștri a să feri de subscrierea acestor liste, căci prin aceasta ar da și ei ajutor la întemeierea de bănci, cari împotriva noastră sunt îndreptate.

Lucrători de câmp. Ministrul de agricultură, pe baza datelor adunate prin comitate, a scos o broșură despre numărul acelor, cari caută lucru de câmp și a proprietarilor etc. cari au lipsă de muncitori. Din arătarea făcută în broșură se vede, că în Ardeal și Ungaria caută lucru 167,031 de oameni și proprietarii au lipsă de 181,088 de muncitori. Așadară se arată o lipsă de 14,057 de muncitori.

În Ardeal sunt cu 3014 mai mulți muncitori, decât este lipsă, de oare-ce numărul

celor-ce caută lucru este de 21,863, și este lipsă numai de 18,849 de muncitori.

Dimpotrivă în *Bănat* este lipsă de 1189 de muncitori, de oare-ce sunt numai 18,349 cei cari caută lucru și proprietarii au lipsă de 19,538 de muncitori.

Opreliște. Guvernul provincial al *Bucovinei*, prin ordinațiunea sa din 9 Martie c. a oprit vânzarea, trecerea și peste tot intrarea în *Bucovina* a vitelor cornute, a oilor, caprelor și porcilor din comitatul mărginaș *Bistrița-Năsăud*. Pricina este durerea de gură și de unghii, ce bântue între vitele din acest comitat ardelean.

„Circvenița” bancrotată. *Circvenița* este numele unei scâlzi de mare și loc de vindecare climatic (cu aier sănătos), singura baie de mare ungurească. Din B.-pesta se vestește, că după ce baia a suferit mari pagube, acum a ajuns a fi bancrotată, (adecă căzută) și tribunalul a pus-o în concurs (sub îngrijire)

E curios, că singura baie ungurească a trebuit să cază. Foile maghiare zic, că deregătorii croați i-au pregătit căderea, purtându-se dușmăroși față de ea. Adevărata cauză însă este — chiverniseala ungurească.

Negoțul de porci al României. Din *Bururești* se vestește, că guvernul României a însărcinat pe directorul institutului veterinar al țării, ca dimpreună cu inspectorul domeniilor, să facă studii și se afle, cum s'ar putea desvolta în măsură mai mare negoțul de porci, câștigând piețe nouă pentru porcii din țeară. Directorul *Lăcusteanu* și inspectorul *Baicoianu* vor cerceta târgul de rimători dela *Turnu-Severin*, apoi vor face călătorii prin țeară, arătând ținuturile de unde se pot exporta mai mulți porci. Numărul porcilor în România a fost în 1896 de 15 milioane.

Ștergerea opreliștei. Încetând în multe părți boala de vite și de porci, ministrul de interne al Austriei permite dela 28 Martie încolo, a să ducă din mai multe comitate ale Ungariei vite cornute și porci în Austria, avuime vite cornute să por transporta din comitatele *Maramureș*, *Selagiu*, *Solnoc-Dăbâca* și orașul *Cluj*, ear' porci din comitatul *Mureș-Turda*.

Import de vinuri italiene. Importul (sau aducerea în țeară) de vinuri italiene la noi a luat un avânt, cum n'a mai luat nici odată. Din luna lui Septembrie și până la finea lui Februarie a acestui an s'au importat la noi din țările de mază-zi prin portul dela *Fiume*, 607,197 hectolitri, mai mult cu 184,933 ca în aceeași vreme a anului trecut. Partea cea mai mare sunt vinuri italiene, anume 417,734 hectolitri de vin a sosit la *Fiume* din deosebite părți ale Italiei. Se'nțelege, că vinurile italiene, fiind foarte eftine, fac mare concurență vinurilor noastre.

Producția de lână în 1896. După o statistică făcută în *Newyork* (America) producția de lână a fost în 1896 pe întreg pământul de 2 bilioane 450 milioane de funți. Din aceste pe America se vin 289 de milioane de funți, pe Anglia 135, pe celelalte state ale Europei 612, pe Australia 643 funți etc. Față de anul 1895, anul trecut producția a fost mai puțină cu aproape 150 milioane de funți.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Dlul Gr. Burzan în Șarmaș. Baniir despre cari vorbești d-ta sunt băgați în hârtii de stat, în așa numitele *obligațiuni pentru desdaunarea pământului*. Obligațiunile acestea sunt scrise pe comună și fac proprietatea comunei. Comuna însă le poate cinsti școalei. Trebuie să aducă hotărîre prin reprezentanța comunală și cu respectarea termenelor puse în lege, ear' hotărîrea aceasta trebuie să fie întărită din partea comitetului. Dacă credeți, că reprezentanța comunală va aduca astfel de hotărîre, ear' comitatul o va încuviința, — faceți încercarea!

Abonentului P. R. din S. Locul d-tale de 15 jug. pădure de mesteacăn, pe cum ne-ai spus este de 3 părți încungiurat cu pădure și numai de o parte se mărginește cu locuri de arst. El va fi luat negreșit ca pădure, poate chiar ca pădure de apărare în planul de exploatare al comunei și în acest cas va trebui să te ții de cerințele legii silvanale, (de pădure) care nu dă voie nici comunelor, nici corporațiilor și nici privaților să facă tot ce ar dori cu pădurile lor.

Numai așa ceva poate fi cauza, că deregătoria comunală este silită și ea să se împotrivescă dorinței d-tale de a strîpi pădurea de pe locul propriu și de a-l face arător.

Altcum notarul d-voastre și deregătorii cereuali administrativi, împreună cu silvicul-torul, (fersterul) sunt astfel de persoane, cari cunoscând msi deaproape împregiurările pădurei, nu te vor scurta în drepturile d-tale. Adresează-te deci la aceștia: notar, silvicul-tor și protopretor.

Monogafia comunei Rêhău.

De

Nicolae Cărpinișan, paroch.

III. Starea culturală și populația.

(Urmare.)

Familii pierdute veacul acesta pot numera puține precum: Misailă, David, Popovici, Roșu, Iosif, Chimindean și Radu, nu se mai află în sat nici familiile: Iancu, Orășan și Șandru, despre cari se crede a fi fost Țigani.

Mai adaog, că poporul, din firea sa e foarte glumeț și șagalnic; acestui spirit este de a ascrie, că mai toate familiile mai au câte un nume de batjocură, pe care a le aminti aici nu află de trebuință.

Cred a nu greși, dacă în legătură cu acestea voi aminti ceva și despre desvoltarea (forma) trupească a poporului nostru. Oamenii sunt de statură mijlocie, adeseori înalți, trupeși, învaluiți și bine făcuți, în față cu trăsuri regulate și mai mulți bruneti (arși de soare) ca galbini; monstrii și schimonosiți sunt foarte rari, ca să nu zic că lipsesc de tot. Pe cât sunt de iuți la fire, tot atât sunt de ageri și sprinteni și la lucrul câmpului cu trupul. În piața Sebeșului până-când sunt lucrători din Rêhău, ceilalți toți stau pe loc; sunt adese-ori cu mult mai bine plătiți ca alții. Ca să ne putem face o idee

(închiptuire) despre hârnicia lor, voiu aminti, că doi oameni seceră pe zi 6—8 clăi de grâu (á 20 snopi) și sapă un jugăr (de 8 ferdele vechi) de cucuruz în 2½—3 zile. Ei lucră moșioara lor foarte bine și la timp, ba întoarnă cu sapa lor aproape 3—4 hotare cu aceeași sirguintă ca și pe al lor.

Femeile lucră mai tot alături cu bărbații întreagă vara, pe lângă aceea îmbracă și casa și familia cu cele trebuincioase, ceea-ce la alte femei din jur nu află în așa măsură.

Portul: Bărbații poartă vara pe cap *palării* rotunde, cari până prin a. 1850 la cantori și la preoți erau cu fundul oblu (retezat) spre deosebire de ceilalți oameni, *camașa* e albă, până la genunchi de lungă și peste umeri și dela umeri până la palme, pe la mână, pe la piept și împrejurul trupului pe sub piept e cusută frumos cu multă măiestrie, cu mătase colorată. În spate cusătura are forma unei cruci, ear' la piept forma unei furculițe, însemnând furca pieptului; peste mijloc sunt în-ciinși cu *șerpar* nu prea lat, *cioarecii* (nădragii) sunt de pânză și lărguți în forma pantalonilor, în picioare poartă *opinci*, *căltuni* (*păpuți*) numai la sărbători. Până în anii 1840—50 afară de preoți, atât bărbații, cât și femeile purtau opinci, cismele pentru ele era necunoscute.

(Va urma.)

CRONICĂ.

Procesul „Tribunei“. Pentru articolul „Biserica și școala“ eșit în nr. 66 din anul trecut al „Tribunei“ știm că redactorul Balteș e osândit și închis în temnițele Clujului. Acum ea pupază pe colac s'a ținut Marți, în 30 Martie în Cluj, pertractarea, tot pentru acest articol, cu dl *Iosif Marchall*, acusat ca răspunzător pentru tipar. Curtea cu jurații l-a delarat de vinovat, ear' tribunalul l-a judecat la 50 fl. amendă în bani, 19 fl. spese de proces, și 100 fl. detragere din cauțiunea foii. Sânt mari meșteri tribunalele ungurești în a ne sărăci.

Perchisiție. Luni, în 29 c. s'a făcut în librăria noastră și în magazine o perchisiție. Procurorul, însoțit de un comisar de poliție și un polițist de aici, se vede că la îndrumare mai naltă, a căutat după broșura: *A tótök és románok* (Slovacii și Români), care ar fi primejdioasă pentru stat, de oare-ce serie pentru înfrățirea între români și slovaci. Truda însă a fost de giaba, căci n'au aflat nimic, dar' au dovedit de nou că se tem și de umbră.

„Tipografia“. Societatea noastră pe acțiuni „Tipografia“ care scoate foile partidului național „Tribuna“ și „Foia Poporului“, apoi cărți pentru folosul poporului etc. și-a ținut ieri cea dintâiu adunare generală. Ședința s'a ținut în casele proprii ale societății, sub presiul dlui *Dr. Ioan Rațiu*.

Raportul direcțiunii, prezentat de *Dr. E. Dăianu* a fost luat spre știre. În el se arată scopul societății și lucrările ei. Bilanțul de pe jumătatea de an din urmă (1 Iulie—31 Decembrie 1896) a fost aprobat de adunarea generală.

Iubileul de 25 ani al „Albinei“. Sâmbătă, cu prilegiul adunării sale generale, banca „Albina“ și-a sărbătorit, jubileul de 25 ani de când s'a întemeiat. La adunare au fost de față 51 acționari. Din prilegiul jubileului adunarea a hotărât a face un monument la mormântul primului director, *Vis. Roman*, votând pentru acest scop suma de 1000 fl. mai departe a pune basă unui fond pentru un internat de băieți în Sibiu cu 20,000 fl. a votat 5000 fl. ca să se împartă între deregătorii „Albinei“ și-a adăugat la fondul lor de pensii 3 mii fl., ear' la fondul de rezervă 5591 fl. 92 cr. și a dăruit la mai multe societăți culturale românești sume de bani însemnate.

Osândit. Earăși un român osândit la temniță și pedeapsă de bani. Din Lugoj se vestește, că dl *Petru Calciunariu*, avocat în Orșova, a fost osândit din partea tribunalului din Lugoj la 5 zile închisoare și 50 fl. pedeapsă în bani, pentru vătămă de onoare ce ar fi făcut-o în o vorbire în congregația comitatensă protopretorului *Hugo Luirwald*. Pertractarea s'a ținut Sâmbăta trecută. Apărător a fost dl *Coriolan Brediceanu*, avocat în Lugoj. Împotriva osândei s'a dat recurs.

Înmormântarea lui Al. Lahovari. Corpul marelui bărbat politic al României, *Alexandru Lahovari*, mort de curând la Paris, a fost adus la Vêrciorova Vineri. Aici s'a deschis vagonul mortuar de cătră funcționarii români de acolo. Spre întimpinarea rămășițelor pământești ale lui Lahovari venise o deputație a partidului conservator, frații lui și alții. După serviciul religios s'au ținut mai multe vorbiri și s'au pus coroane pe cosciug. La T-Severin și la Craiova, cosciugul asemenea a fost întimpinat de deputații partidului conservator. La București a sosit corpul răposatului Sâmbăta dimineața, de unde au fost condus la orele 9 la sfânta Biserica-Albă. În mormântarea a fost Duminecă, slujind Metropolitul-Primat, episcopul *Nifon Ploieșteanul* și preoțimea din București. După cuvântări și după-ce metropolitul a dat ultima binecuvântare, convoiul a pornit în ordinea următoare: 1. Gendarmii călări. 2. Colivele. 3. Carele cu cununi. 4. Antaiul cor bisericesc. 5. Preoțimea. 6. Decorațiunile. 7. Coroanele deputațiunii din diferite părți ale țerii. 8. Al II. cor bisericesc. 9. Carul mortuar. 10. Familia și publicul. 11. Trăsura regelui. 12. Trăsurile familiei. 13. Armata. 14. Trăsurile invitaților. La cimitir s'au rostit câteva cuvântări foarte înduioșătoare.

Între mulțimea mare de cununi depuse, au fost și următoarele dela noi:

O cunună de stejar, cu inscripția: *Dr. Ioan Rațiu*, în numele comitetului național din Sibiu, marelui bărbat de stat *Al. Lahovari*; o cunună a *Românilor ardeleni*, ilustrului patriot; o cunună a *studentilor Români din Budapesta și Viena*: marelui Român, urmate de o deputație alcătuită din d-nii *Bozocanu* și *Furnică* și părintele *Simeon Popescu*. — Apoi alte două cununi dela Români din Macedonia.

Groznicul proces al otrăvitorilor din *Hod-Mezö-Vásárhely* a luat o față și mai urtă. La o pertractare din săptămâna trecută acuzatele *Csordás Lidi* și fioreasa moașă *Jäger Mari*, certându-se între olaltă, s'au acusat de păcate și mai grozave, despre cari tribunalul nu știa nimic. *Jäger Mari* a mărturisit, că *Csordás Lidi* și-a omorât nu numai pe mamă-sa ci și pe soțul seu, ear' *Csordás Lidi* a spus, că *Jäger Mari* și-a omorât patru copii mari. Tribunalul a pornit imediat cercetare în cauza acestor nouă păcate, desgropând încă câțiva morți, și a chemat înaintea tribunalului și alți bănuiți de înveninări.

Școale pentru femei. La apelul făcut de „Reuniunea femeilor române“ din Sibiu, despre care am scris cu titula de mai sus în nr. 11 al foaiei noastre, a răspuns deja „Reuniunea femeilor române“ din Brașov, care în ședința sa din 11 Martie a hotărât să spriginească lucrarea începută de Reuniunea din Sibiu, pentru întemeierea unei școale de economie și industria de casă și o preparandie de fete. Reuniunea din Brașov a hotărât că va aduna și ea obiecte pentru loterie și spre acest scop a și făcut un apel la femeile române din Brașov și jur.

Frumoasă pildă, care ar trebui să o urmeze toate Reuniunile noastre de femei.

Bătăie sângeroasă în Boița. În tr'una din serile trecute o bătăie sângeroasă a izbucnit între câțiva Români din Boița și niște Jidovi, pripășiți pe-acolo. Pricinașul a fost perciunatul *Edelstein Bernát*, care venise cu câțiva muzicanți în comună, să *benchetuească*. Dar' obraznicul jidov nu s'a mulțumit cu atât, ci a îndrăznit a îmbrăca și un costum național românesc. Judele satului, aflând ce vrea Jidovul, îi opri ori-ce petrecere șgomotoasă, pe cuvânt, că e în vreme de pest și poporeni comunei, ca buni creștini, ascultă de canoane. Neastimpărata porodiță de Jidov nu dete ascultare poruncii judei. Câțiva oameni din sat, văzând că Jidovul nu vrea să se supună ordinei, ba a îndrăznit a îmbrăca chiar și costumul națio al românesc, îl luară în prigoană. Jidovul fugi la locuința lui *Klinger Leo*, unde se ascunse sub pat. Dar' îndrăznit odată, țeranii cari îl urmăreau, nu se mai putură potoli. Sparseră ferestrele și ușa casei și pătruseră în lăuntru. În cursul bombardării cu petrii femeia lui *Klinger* fu greu lovită la ochiul stâng și la cap. *Edelstein* încă nu scăpă mai ușor, ci fu îmblătit fără cruțare de țerani, cari l-au pedepsit cu virf și indesat pentru perciunata lui obraznicie. Șapte țerani și jidovul *Zimmer*, care încă ațtase pe țerani, din ură față de *Klinger*, fostul seu tovarăș de geșeft, au fost închiși. *Edelstein* și soția lui *Klinger* au fost duși, la spitalul din Sibiu, unde femeia a murit în urma rănilor grele ce a primit.

Neînțelegere. Din *Pianul de jos* primim o scrisoare mai lungă despre neînțelegerile ce sânt acolo între o mare parte a poporenilor și părintele *Ioan Bena* și despre unele neregularități în chiverniseala și socotelile bisericesti, ce le face episcopul *cassar Simion Cioran*, megând mână în mână cu părintele *Bena*. Scoatem din scrisoarea aceasta următoarele: În 31 Ianuarie c. s'a ținut în *Pianul de jos* *sinodul parochial ordinar* și cel extraordinar electoral. Cu acest prilej s'au constatat următoarele neregularități: *S. Cioran* a raportat că a folosit 1000 de țigle la cooperirea zidului progadiei, dar' s'a adevărit, că numai 800 de țigle a folosit, 100 de bucăți

ia vândut cantorului cu 2 fl. 16 cr. cari bani nu i-a băgat în socoteli, ear' 100 nu s'ă știe ce s'au făcut. — Lui Simeon Armean a cetit, că i-a dat pentru repararea zidului 50 fl. dar' Armean fiind de față a mărturisit, că n'a primit decât 47 fl. Apoi n'a băgat în socoteli 3 fl. 60 cr. încasați pentru zarurile și țigăniile dela ușile progadiei, precum și alte neregularități mai mici. Toate aceste le face episcopul Cioran, sub ocrotirea mai marelui seu, a părintelui Bena. Comitetul și ceilalți 2 episcopi nu s'unt luați în seamă; comitetul nici notar nu are etc. Aceste descoperiri triste, s'au făcut în sinod, ear' budgetul nu s'a luat de loc la desbatere. Asemenea s'au încercat a s'ă face chibbușuri la alegere și cu protocolul etc.

Protocolul, pe care părintele administrator S. Medean l-a respins, s'a dat la Exelenția Sa Metropolitul Miron în 14 Faur c. când vre-o 50 de parochieni au rugat pe Metropolitul s'ă binevoască a trimite un comisar pentru cercetarea cauzei dintre poporeni și parochul Bena. Până acum însă nu s'a făcut nimic și lucrul stă baltă, ceea-ce e trist și supărăcios.

Aceste le face cunoscut corespondentul nostru. Noi facem luători de seamă pe mai marii bisericii, s'ă asculte plângerile poporenilor și cercetând cauza, s'ă curme răul. Aceasta e datorința lor!

Cas de moarte. Elisabeta Orban văscă. Hangan ca soție; Cornelia și Victoria ca fiice; Constantin, Ioana și Ludovica ca frați, Iacob și Palagia Hangan ca soerii, Iacob Buzdug paroch și soția Todora ca unchi; Simeon Monda, protopresbiter, Dr. Andreiu Monda, medic în Sângeorgiu și Iacob Monda, învățător pensionat, Leon și Ioan Buzdug, ca veri; în numele lor și a tuturor consăngenilor și cunoșcuților, cu inimă frântă de durere fac cunoscute, că prea iubitul lor soț, tată, frate, ginere, nepot și văr Ioan Orban, paroch gr.-or. în Borgo-Suseni, membru în scaunul protopresbiteral al tractului Bistrița, membru în comitetul și episcopia protopresbiterală etc. după un morb greu și îndelungat a adormit în Domnul în 27 Martie st. n. a. c. în al 37-lea an al etății și în al 9-lea an al preoției și al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești s'au înmormântat luni, în 29 Martie st. n. a. c. la 2 ore după amiază în cimiterul din B.-Suseni. Borgo-Suseni, la 27 Martie st. n. 1897. Fie-i țărna ușoară și memoria eternă!

— **Ilie Cuterra**, paroh gr.-cat. în Clopodia ca soț, Aureliu, cancelist comitatens; Silvia m. Pop, preoteasă gr.-cat. și Lucreția, ca fiu și fiice; Avel Pop, paroch gr.-cat. în Ticvanu-mic ca ginere; Cornelia ca nepoată de fată; M'haiu Gion, protopop gr.-cat. în Bogșa-montană, ca fiu și fiicele sale Corneliu cu soția Maria, Lucreția m. Porcalebu și Tabiola m. Pascu; Ravca Zsivanku cu soțul ei Vasile, cantor episcopesc în Lugoj cu fiul lor Mihaiu, teolog de anul al IV. în Blaj, anunță trecerea din viață a soției, mamei, și sorei lor **Iuliana Cuterra n. Gianu**, întâmplată în 21 Martie la 2 ore dimineața după un morb îndelungat, împărțită fiind cu sf. taine ale muribunzilor, în etate de 65 ani în al 50-lea an al fericitei sale căsătorii. În mormântarea s'a ținut în 23 Martie 1897 la 10 ore înainte de amiază după ritual bis. gr.-cat. Rămășițele pământești ale scumpei defuncte s'au pus spre odihna vecinică în mormântul comunei. Fie-i pomenirea vecinic binecuvântată, și țărna ușoară. Clopodia, la 22 Martie 1897.

Pentru rezerviștii țerani. Ministrul comun de războiu a dat zilele acestea tuturor corpurilor de armată poruncă aspră, ca rezerviștii, cari se ocupă cu economia de câmp s'ă fie chemați la exerciții de arme numai în astfel de timp, când puterea lor de muncă nu trebuie folosită la sămănat sau secerat.

Banii cei noi de hârtie, cari se vor introduce la noi se deosebesc mult de cei vechi. Câmpul lor e alb, ear' desemnul v'ână deschis. Ei vor fi tipăriți pe o hârtie asemenea celei a banilor de hârtie englezești, cari au între altele însușirea, că *dacă-i muști*, nu se rupe. Pentru pregătirea noilor bani de hârtie se cere un restimp de vre-un an, așa că ei vor fi puși în circulație abia prin luna Maiu 1898.

Roadele legilor păgânești. Încep patrioții a se îngrozi singuri de urmările legilor lor păgânești. Vicecomitele comitatului Arad, *Szatmáry Gyula*, a rugat zilele trecute pe ministrul de culte *Wlassics*, s'ă oprească trecerea poporului la *nazarenism* și la *neconfesionalitate*, pentru-că în comitatul Aradului, ales în cercul Chișineului, a devenit adevărată primejdie lăpădarea poporului de biserică, și aruncarea sa în brațele socialismului. Nu poporul e de vină; Ungurii poartă vina și pe ei li va ajunge pedeapsa!

Batjocorirea hainelor bisericesti. Foia ungurească *Gyöngyösi Lapok* scrie, că din privilegiul căslăgiului iudovesc, un perciunat din orașul Gyöngyös s'a îmbrăcat în haine bisericesti, și-a acățat de gât o cruce, și astfel îmbrăcat umbla ca mască din casă în casă, din stradă în stradă. — Eată cât nas le-au dat Jidovilor Ungurii, cu preținția lor!

Finanții, ea și gendarmii! În comuna *Traunau*, din comitatul Timiș, doi finanți au făcut zilele acestea cercetare la locuința fruntașului econom *Pess*. În cursul cercetării finanții s'au luat la ceartă cu *Pess*, și unul dintre ei l-a străpuns cu baioneta. Barbarii finanți numai cu mult greu au putut fi scăpați de furia mulțimei, care se adunase la locul crimei. Ei au fost aruncați în temnița din Lipova. — Adece finanții, ca și gendarmii de barbari!

Avis economic.

Distribuire de pomi în Sibiel.

Duminecă, la 23 Martie cdl. vechiu a. c. se vor sădi pomii destinați pe seama membrilor Reuniunii noastre agricole cu locuința în Sibiel. Acești membri s'unt poftiți a-și întocmi câte o groapă rotundă, 1 metru largă și 1/2 metru adâncă; pământul mai de asupra ca mai m'anos s'ă se pună de o lătura, ear' cel scos din adâncime ca mai s'ărăcăcios de ceea-laltă lătura a gropii. Parul de proptit s'ă fie neted, lung, oblu și gros.

Cu ocaziunea sădirii, subscribul president va ținea demonstrații practice și asupra altor cestiuni din ramul pomăritului.

Ne permitem deci a invita la participare cât mai numeroasă.

Sibiiu, 18/30 Martie 1897.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“.

Dem. Comșa,
pres.

Victor Tordășianu,
secretar.

Loc deschis. *)

Mulțumită publică.

D-na v'ed. *Maria Waltner* (comisariță de finanțe) născută *Comșa*, fiica proprietarului din Beiușu, Gavrișu Comșa, a dăruit pentru cărți pe seama elevilor s'ermani dela școala rom. gr.-or. din Vașcău 2 fl. precum și o 100 de caiete, pentru ce i-se aduce mulțumită și pe această cale în numele s'ermanilor elevi din partea dascălului lor:

Vașcău, 10 Martie 1897.

V. Sala, inv. rom. gr.-or.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

R Î S.

Țiganul la peștit!

Un ficior trimise pe un unchiu al seu într'alt sat ca s'ă peștească o fată bogată. El îi dete de tovarăș pe un vecin, care era de neamul lui Faraon ca se pue și el vre-o vorbă bună. După ce peșitorii ajunseră la locul cu norocul, părinții fetii începură s'ă întrebe ce fel de om e ficiorul și ce avere are?

„Nepotul meu are doi boi“ răspunse unchiul ficiorului. „Ba patru!“ îndreptă Țiganul care voia s'ă și laude vecinul cât s'ă poate de bine. Mai are și doi cai!“ „Ba patru“ grăi și de astă-dată Țiganul. „Și o sută de oi“ „Ba două sute!“ Dar' de un ochiu nu prea vede bine“ „Ba de am'endoi“ îndreptă Țiganul, dedat a spune tot mai mult.

Comunicată de I. Ciercega.

POSTA REDACȚIEI.

Abonent nr. 9814. Nu e practic a pregăti însuși cerneala, căci în mic greu succede; apoi acum este foarte ieftină. De altcum recept mai bun, ca cel pomenit nu cunoaștem.

Abonent nr. 2925 (Zorlenț). E de laudat, că v'oești a face de-a dreptul negoț cu poame. Pentru cotărite te adresează la direcțiunea temniței din Aiud; scrie prin cineva ungurește. Mai capeți cotărite la neguțătorii mari din orașe, cari aduc poame sudice (din Italia). În foaie nu putem publica, decât pe bani, căci trebuie s'ă plătim timbru; o publicație costă 1 fl. 50 cr. de două ori 2 fl. 20 cr.

Gr. M. în Cricău. Carte de bucătărie s'ă află la noi; costă 1 fl. 20 cu porto cu tot.

M. în Bistrița. Pentru cartea ce-ți trebuie vorbește cu comisarul de drum din Bistrița; el te poate îndruma mai bine.

Abonent nr. 4552 S. C. în Sipet. Pentru deschidere de boltă etc. afii bune îndrumări în „Călimarul poporului“ eșit la noi, poate că le vom rețipări în foaie. „Concordia“ de aici și credem că și Reuniunea din Făget, dă marfă cu plăcere și eștin. Scrie la am'endou și cere și povețe. — Ilustrațiile eroilor și oamenilor nostri mari urmează; acum mai curând Iancu. Datine dela pomeni etc. publicăm.

I. I. J. în Zgr. Partea a doua a coresp. o vom folosi altă-dată, partea primă ese azi.

Mai multora, cari ne-au trimis poezii populare, li rugăm s'ă fie cu răbdare, căci ne av'ând loc mult, numai pe rând le putem scoate.

Pentru redacție și editură responsabil: Ioan Morariu. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

LOTERIE.

Tragerea din 27 Martie n.

Budapesta: 8 84 89 52 43

Tragerea din 31 Martie n.

Sibiu: 78 84 63 71 4

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 23 Martie: Agnita, Uifaléu (Szt. Egyházos-Ujfalú).

Luni, 24 Martie: Vorumloc, Hida.

Marti, 25 Martie: Iliia-muréşană, Hásmaşul-Lăpuşului, Viştea-inferioară.

Joi, 27 Martie: Brad, Muréş-Oşorheiu.

Vineri, 28 Martie: Uioara.

Sâmbătă, 29 Martie: Blaj, Dicio-St.-Martin, Kutyafalva, Măgheruş.

Călindarul săptămânii.

Zilele	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Dum. 4-a în post, gl. 4 sft. 1	rés.	ap.
Dum.	23 Cuv. Nicon	4 Isidor	5 35 6 25
Luni	24 S. P. Zaharia	5 Vincenție	5 33 6 27
Marti	25 (+) Bunavestire	6 Călestin	5 31 6 29
Merc.	26 Sob Arch. Gavriil	7 Hermann	5 30 6 30
Joi	27 Cuv. Matrona	8 Albert	5 27 6 33
Vineri	28 Cuv. Ilarion	9 Maria	5 26 6 34
Sâmb.	29 Cuv. Marcu episc.	10 Ezechil	5 25 6 35

Daruri potrivite de Paști.

Mașine de cusut Wertheim

cu cusătură dublă.

Fabricat germân de clasa primă, pentru folosință în casă și în industrie, furnisor din Viena la ori-care loc din monarhia Austro-Ungară. [1069] 1—5

Mașină cu tălpi (Hocharmige). fl. 35.50

Mașine de mână (Hocharmige). fl. 31.50

Mașină Ringschiff fl. 49.—

30 de zile timp de probă 5 ani garanță.

Ori-care mașină, care în timpul de probă nu se va dovedi de corespunzătoare, o primesc îndărăt pe speșele mele.

Prospecte și mostre de cusut la cerere se dau gratis.

Casă de mașine de cusut.

Louis Strauss

Firmă improtocolată.

Furnisor al

„Reuniunii ampoloiașilor c. r. de stat“.

Viena, IV., calea Margarethen nr. 12/bl.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare cu preț foarte scăzut:

Părți alese

din

„Istoria Transilvaniei“

pe 200 de ani din urmă (3 volume mari)

de

George Barițiu.

Partea întreagă costă acum numai fl. 6.50 broș., leg. fl. 8.60.

Se vinde însă și câte un volum și costă

Vol. I. (775 pagine) broș. fl. 2.50, leg. fl. 3.50.

Cuprinsul: După introducere și câteva schițe biografice cuprinde un lung șir de întâmplări dintre anii 1683 până în preajma zilelor din 1848 (răsmirița) și

un adaus cu 44 documente.

Vol. II. (800 pagine) broș. fl. 2.—, leg. fl. 3.—.

Cuprinsul: lucrurile și întâmplările mari din anii 1848 până la 1860 și

un adaus cu 36 documente.

Vol. III. (625 pagine) broș. fl. 2.—, leg. fl. 3.—.

Cuprinsul: întâmplări dintre anii 1860 până la 1883 și apoi un lung șir de lupte politice și naționale românești purtate cu mari jertfe și cu mult curaj și

un adaus de 96 documente.

Mare prăvălie

de

băcănie, candite, delicatose, bumbacuri etc.,

a societății comerciale

„CONCORDIA“

Str. Măcelarilor nr. 20.

Strada Baier nr. 1.

Edificiul „Albinei“.

vânzare în mare și mic.

Toate articolele aparținătoare sferei de băcănie, delicatose, candite și bumbacuri se pot procura cu prețurile cele mai moderate și în calitatea cea mai bună, la societatea „Concordia“.

Prăvălia noastră arangiată după recerințele moderne, numeroasele localități ce ne stau la dispoziție, precum și importul direct de mărfuri ne pun în plăcuta poziție de a corespunde tuturor așteptărilor.

În special recomandăm Onor. public următoarele articole: Cafea, proaspătă de diferite soiuri, Zăhar Raff. I-a, Stafide, Migdale, Mazere, Linte, Orez, Piper, Cuișoare, Șofran francez, Thee, făină de toți numerii, Orange, Masline, Icre negre și roșii, Șuncă, Salamă, Pești marinați (Aalfisch, heringi, ruși), brânze proaspete; Liqueuri (E. Lichtwitz & Co.) Rum, Cognac.

Vinars curat de drojdii. — Vinars curat de prune.

Oțet de vin veritabil.

Vinuri curate și tot felul de ape minerale.

Fructe sudice, Oleiuri, Lumini, Săpunuri, Petroleu etc.

diferite sămânțe agronomice plombate și scutite de rocină cu prețuri foarte favorabile.

Din despărțământul de textile recomandăm următoarele: Bumbacuri de țesut, Bumbacuri franțozești veritabile (marca D. M. & C.) albe și de diferite culori, Păr, (Haras) bercă, mătăsuri de cusut în diferite culori, etc.

Așteptând numeroasele comande ale M. O. public și promițând serviciu prompt, semnăm cu toată stima

„Concordia“,

societate comercială pe acții.

[1089] 2—

Întreprindere ardeleană specială

pentru lucrări de cement-beton și asphalt

Demeter Gärtner & Comp.

Brașov—Sibiu

primesc spre executare

lucrări de beton de tot felul:

canalisări, fundamentări, arangiere de băi, poduri și tuneluri, basenuri, pavajuri, curți culine de spălat, terase, trepte (cu un sistem propriu) ca specialitate proprie:

asphaltare

de pavaj, drumuri, intrări la curți, pivnițe, magazinuri de bucate, stirpirea totală a așa-numiților bureți de părete după un sistem probat, uscarea pe lângă garanție a locuințelor umede.

Coperișe de casă

cu țigle de cement (Hockenfalz-Zementziegeln), cement de lemn, cartonagiu de coperit (Dachpappe).

Deposit de fabrică din tot felul de produse de asphalt, asphalt de izolare, lespezi de izolare, asphalt de fundament, masa de coperit sistem Hütl etc., țevi de cement, țevi de petriș, lespezi de cement, lespezi de Metlach de tot felul.

Deposit de cement de Portland și cement roman.

Proiecte și preliminare de speșe gratis.

Representant pentru Sibiu: dl **W. Leonhardt.**

Biroul: Strada Cîsnădiei nr. 43.

[878] 7—10

CAROL F. JICKELI, SIBIIU,

[2827] 17— recomandă:

mașina de măcinat carnea galvanisată argintiu.

Constă numai din două părți, părțile de întregire nu sânt trebuincioase.

Părțile tăietoare se ascut de sine la întrebuințare.

Vinele se prelucră tot așa de mărunt ca carnea și fără osteneală mare. Curățirea mașinii urmează cu totul de sine, prin aruncarea unei bucăți de pâne în lăuntru.

Se capătă în patru mărimi:

	Nr. 2	4	6	8	
macină pro minută	1/2	1	2	3	chilogramme.
Prețul fl.	3.40	4.60	5.60	7.90	

Fabricatele mele

sunt în genere recunoscute de bune și ieftine!

Remontoir-nikel fl. 3.50; remontoir-argint $990/1000$ fl. 6.—; remontoir-anker Spirai-Brequet 15 bucăți, fl. 10.—; 16 bucăți, 1 cutioară, calpac de sticlă fl. 12.—. Orogliu deșteptător, anker, luminător, calitatea primă fl. 1.70.

Regulator de tras odată pe zi fl. 5.75. Regulator de tras odată în 10 zile fl. 8.50. Catalog ilustrat de oroloage, lanțuri de oroloage, regulatoare, obiecte de aur și argint, până la cea mai fină sortă se trimite franco și gratis.

Ce nu convine, se schimbă sau se restituie prețul. [2252] 8—10

Eug. Karecker, fabrică de oroloage.

46. Bregenz (lângă lacul Boden).

Garanță de doi ani.

Lucru solid, durabil și elegant.

Sibiiu, Strada Măcelarilor Nr. 37.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștință on. public, că în lucrătorea mea de păncărie efectuesc tot felul de încălțăminte pentru domni, dame și copii, precum și tot felul de reparaturi cu prețurile cele mai moderate; oferesc totodată spre mulțumirea tuturor **marfă solidă și prompt executată.**

Atrăg atențiunea on. public, că m'am hotărît -- de aci încolo -- a cerceta toate tirgurile de țeară din Ardeal, servind cu lucru bun și durabil executat în lucrătorea-'mi proprie, ear' nu marfă de prin fabrici, precum fac mulți alții.

Recomandându-mă spriginului binevoitor sum

Sibiiu, în Martie 1897

cu distinsă stimă

Constantin Dragoș

măiestru pantofar.

[918] 5—10

Comandele se efectuesc iute.

Prețurile cele mai ieftine.

Marfă gata din materialul cel mai bun.

Lanțul de oțel patentat „Goeppinger“
cu zale fără fertură (neforostuite)

este conform constatării oficiale de 2—2½-ori mai tare decât lanțurile celelalte (cu zale forostuite), și poate să se întrebuințeze cu deplină siguranță cu câțiva numeri mai subțire, decum e posibil aceasta la lanțuri forostuite; priu aceasta se ajunge la o considerabilă ușurare de greutate.

Deoi lanțul de oțel patentat este lanțul cel mai ieftin.

Lanțul acesta este făcut în diferite feluri și spre diferite scopuri; se află în deposit la

[2826] 12—25

Carol F. Jickeli, Sibiiu.

Reparaturi în grabă, bine și ieftin.

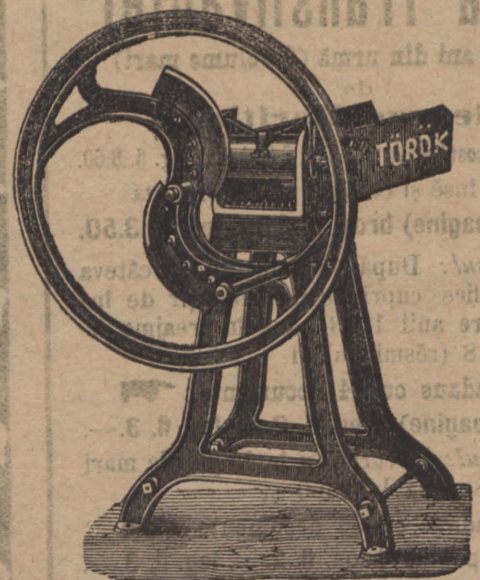
Andrieu Török

Fabrică de mașini agricole în Sibiiu

recomandă stimaților domni economi fabricatele sale bine cunoscute în țeară și străinătate și de multe-ori premiate.

Tot felul de **pluguri** — pentru mersul ușor și bun al plugurilor mele dau garanță — **mașină de tăiat** de ale lui Haerling și în deosebite mărimi, **teascuri** pentru ștorcerea oleiului, mustului de struguri și de poame, toate de un sistem probat ca bun, **virtej** (găpel) pentru câte 1—4 cai, **mașine de imblătīt** (trierat) de mână, cu virtej, și cu vapori, mașini pentru alegerea grăului în 4 deosebite mărimi, mașină pentru desfacerea **cucuruzului**, **moară pentru păsat**, **pumpe** pentru afunzimi până la 20 metri, **mașini** de sēmēnat și triere, grape și altele:

Mai departe eu port neguțatorie de fer cu un mare magazin de nicovele, foi, mașini pentru șiroafe și pentru găurirea ferului, tinichea (pleu) pentru coperișe, șindile, apoi tot felul de alte instrumente și unele de lipsă făurarilor și lăcătarilor, toate de cea mai bună calitate. [314] 8—26

Întemeiată la anul 1857

Prețuri ieftine, serviciu solid.

Prețuri ieftine, serviciu solid.

Lista prețurilor ilustrată, gratis și franco.